

- DU RIETZ, G. E. 1942: De svenska fjällens växtvärld. — Norrland; natur, befolkning och näringar. Ymer; Stockholm.
- SALOMONSEN, F. 1948: The Distribution of Birds and the Recent Climatic Change in the North Atlantic Area. — Dansk Orn. For. Tidsskr. **42**.
- SMITH, H. 1931: Skogen och fjället. — Svenska. Turistföreningens årskrift; Stockholm.
- STEGMAN, B. 1938: Grundzüge der ornithogeographischen Gliederung des paläarktischen Gebietes. — Faune de l'URSS. Oiseaux, **1**, No. 2; Moscou.
- SWANBERG, P. O. 1939: Om fågelfaunan ovan trädgränsen i Svaipas fjällområde. — Fauna och Flora.
— 1944: Luottolakos fåglar. — Fauna och Flora.
— 1946: Från fågelskyddsområdet Svaipa. — Fauna och Flora.
- WAHLGRÉN, E. 1913: Sveriges insektgeografiska indelning på grundval af makrolepidopterernas utbredning. — Entomologisk Tidskrift **34**; Uppsala.
- WISTRÖM, J. A. 1896: Ornithologische Beobachtungen aus der Gegend um Hudiksvall sowie aus den westlicheren Pfarrgemeinden Delsbo, Bjuråker, Ramsjö, Ljusdal, Jerfsjö und Färila. — Bihang till K. Svenska Vet.-Akad. Handlingar **13**, afd. IV, No. 3; Stockholm.
- WITT-STRÖMER, B. 1932: Några anteckningar om fågelfaunan i Härjedalsfjällen. — Fauna och Flora.
— 1937: Fågelnöiser från Härjedalsfjällen. — Fauna och Flora,
- ANGSTRÖM, A. 1942: Norrlands klimat. — Norrland; natur, befolkning och näringar. Ymer; Stockholm.

MINDRE MEDDELELSER

Iagttagelser af Gransanger (*Phylloscopus collybita* Vieillot)).

Ved Undersøgelser over Forskydninger i Fuglefaunaen savnes ofte dokumenterende Angivelser. Andre har før i Tiden truffet Gransanger (*Phylloscopus collybita*) i Nordsjælland, (D. O. F. T. **36**, 1932, p. 140—151), men følgende Oplysninger tyder efter min Mening stærkt paa, at den i hvert Fald er blevet almindeligere der.

Medens jeg før min Rejse til Østen i 1939 kun havde hørt Gransanger i Nordtyskland (1932, 1938), England (1932), Revingehed i Skåne 18. April 1937, og i Sydøst- og Sønderjylland (1937 og 1938), men aldrig i Nordsjælland trods Interesse for Fuglesang siden ca. 1915, har jeg efter min Hjemkomst i 1946 hørt den flere Gange i Nordsjælland, som følgende Oversigt over alle mine Iagttagelser af Gransanger (syngende Hanner) siden min Hjemkomst viser:

Forstbotanisk Have, Charlottenlund Forsommeren 1946 flere Gange, Boserup Skov 18. Maj 1947, Bøllemosen ved Skodsborg 31. Maj 1947, Præstevangen syd for Farum Sø 28. Marts 1948, nær Vemmenæs Kro, Taasinge 1. Juni 1947, Gandløse Ore 20. Juni 1948.

AXEL M. HEMMINGSEN.

**Lille Flagspætte (*Dendrocopos minor* (L.)), Ynglefugl
i Sønderjylland.**

Efter al Sandsynlighed har Lille Flagspætte i Foraaret 1948 ynglet Nord for Krusaa. 13. Juni d. A. Kl. 7 fik jeg Øje paa en Lille Flagspætte, der sammen med en Stor Flagspætte (*Dendrocopos major pinetorum*) søgte Føde i nogle Ælmetræer ved Vejen lidt Nord for Krusaa Korsvej. Fuglen forekom lidt større end en Spurv. Efter kort Tids Forløb fløj den Lille Flagspætte over i Kidskelund Plantage, hvorfra den lidt efter vendte tilbage. En Undersøgelse af den sydligste Del af Plantagen gav dog intet Resultat; men samme Aften iagttog jeg sammen med O. BEHREND'S en Lille Flagspætte, der søgte Føde i nogle unge Fyrre lidt længere nordpaa i Plantagen.

Den 20. Juni Kl. 8½ saa jeg i nogle gamle Ælle, i ovennævnte Plantage, 2 Eksemplarer af Lille Flagspætte, begge med rød Isse; den ene var højst sandsynligt en ung Han. Fuglene var temmelig urolige og udstødte stadig Advarselsskriget. Lidt senere fandt jeg et Spættehul, Ungerne havde forladt, ca. 100 m fra Stedet, hvor jeg havde set ovennævnte Fugle. Reden var udhugget i et gammelt Ælletræ; Indgangsaa bningen var ca. 65 cm over Jorden, og maalte 6×4 cm. Det saa ud til, at Hullet var en Videreførelse af et gammelt Grenhul. Neden for Hullet fandtes Ekskrementer, der kunde tyde paa, at Ungerne havde forladt Reden for kort Tid siden.

Paa samme Sted fandtes i hvert Fald endnu et Redehul, hvis Størrelse kunde tyde paa, at det havde været beboet af Lille Flagspætte. Det var af ældre Dato.

Den 20. Juni Kl. ca. 11 iagttog O. BEHREND'S omtrent paa samme Sted i længere Tid en Lille Flagspætte, som han bestemt antog for en ung Fugl.

Hvad der endvidere kunde tyde paa, at Lille Flagspætte havde opholdt sig paa nævnte Sted i længere Tid, er, at Folk der paa Eggen taler om at have set "smaa Spætter", og jeg

har gentagne Gange hørt en nærboende Gulbug imiterede Lille Flagspættes Advarselsskrig.

VAGN LIENGAARD.

Undertegnede har haft den ældste af de ovenfor omtalte 2 Spættereder til Undersøgelse. Det drejer sig om et raadent og overordentlig skrøbeligt Stammestykke af en ÆL, 43 cm langt og ca. 12 cm tykt. Bagsiden af Redekammeret er borte og Indgangshullets Overkant stærkt beskadiget, saa dets Højde ikke kan maales. De Maal, det har været muligt at tage, gives i nedenstaaende Skema sammen med andre Maal af de 3 Flagspættearters Reder, meddelt for Sammenlignings Skyld. Efter disse er der næppe Tvivl om, at den foreliggende Spættede fra Egnen Nord for Krusaa er udhugget af Lille Flagspætte.

De forskellige Maalangivelser i cm er følgende:

	Indgangshul		Redekammer		Bredde
	Højde	Bredde	Dybde		
			Fra Loft til Gulv	Fra Hullets Underkant	
<i>D. minor</i> , Sønderjylland (LIENGAARD)	6	4			
<i>D. minor</i> , Sønderjylland (LØPP.)		3.5	23.5	22	6-7
<i>D. minor</i> , Sverige (ROSENIUS)	6	3.7	22.7		6-8.7
<i>D. minor</i> , Sverige (ROSENIUS)			21.5		?-7
<i>D. minor</i> , Norge (COLLETT)		ca. 3	22-46	[?]	
<i>D. minor</i> , England (JOURDAIN)	4-4.5	3.5-4	19-27		7-8
<i>D. minor</i> , Holland (DE VRIES)		ca. 3	15-30		ca. 7
<i>D. minor</i> , Tyskland (KUMMERLÖWE)		ca. 3.2	10-18		10-12
<i>D. medius</i> , Sverige (ROSENIUS)		5	33		12
<i>D. medius</i> , Tyskland (KUMMERLÖWE)			17-25		
<i>D. major</i> , Sjælland (LØPP.)	5.1	4.6	35	30	
<i>D. major</i> , Sverige (ROSENIUS)		5	34.5		14
<i>D. major</i> , England (JOURDAIN)	6	5.2		ca. 30	11-14
<i>D. major</i> , Tyskland (KUMMERLÖWE)		4.6		23-30	15

Muligvis er disse Tal ikke alle absolut paalidelige. Saaledes er der maaske Grund til at tage lidt Forbehold overfor de tyske og de norske Maal af Lille Flagspættes Redekamre. Imidlertid maa man have for Øje, at Lille Flagspætte altid hugger sin Rede i mørt Træ, hvorfor Arten muligt undertiden kan udhugge et større Redekammer end strengt nødvendigt. Ser man paa Indgangshullernes Størrelser, finder man overalt smaa Tal. ROSENIUS (1929, p. 371) siger, at den Lille Flagspætte "alltid ser sig om efter ett träd med torr eller multnad ved, ty i levande sådan kommer han ej långt med sin lilla fina näbb". Ifølge JOURDAIN (1945, p. 289) er "Nest-hole only

bored in decayed wood...". De VRIES (1937, p. 356) angiver, at Reden er "steeds in zacht of vermolmd hout".

De 3, i Danmark forekommende Flagspættearters indbyrdes Størrelsesforhold er ifølge GROBBELS, KIRCHNER og MOEBERT (1938): Lille Flagspætte 20 g, Mellemlagspætte 40-60 g, Stor Flagspætte 75-95 g.

Hidtil har man kun kendt Lille Flagspætte fra Danmark som sjælden eller tilfældig Strejfgæst, vel fra den skandinaviske Halvø, hvor Nordlig Lille Flagspætte (*Dendrocopos minor minor* (L.)) yngler. De sønderjydske Ynglefugle maa ifølge deres Forekomst tilhøre den mellem- og vesteuropæiske Underart Sydlig Lille Flagspætte (*Dendrocopos minor hortorum* (Br.)), der er ny for Listen over Danmarks Fugle.

BERNT LØPPENTHIN.

Litteratur.

- COLLETT, R. 1921: Norges Fugle ved ØRJAN OLSEN, 2. — Kristiania.
 GROEBBELS, F., H. KIRCHNER, & F. MOEBERT, 1938: Ornithologische Hilfstabellen. — Berlin.
 JOURDAIN, F. C. R. 1945: Medd. i: The handbook of British birds, 2. — London.
 KUMMERLÖWE, H. 1938: Medd. i: Handbuch der deutschen Vogelkunde, 2. — Leipzig.
 ROSENIUS, P. 1929: Sveriges fåglar och fågelbon, 2. — Lund.
 DE VRIES, T.S.J. Gs. 1937: Medd. i: De nederlandsche vogels, 1. — Wageningen.

Turteldue (*Streptopelia t. turtur* (L.)) i Frøslev plantage.

Siden d. 30. 5. 1948 har jeg gentagne gange både hørt og set Turteldue (*Streptopelia turtur*) i Frøslev plantage på et bestemt sted ved Frøslev polde, omtrent samme sted, som LØPPENTHIN mente at høre en Turteldue 1942 (D. O. F. T. 37, 1943, p. 213). Den 1. 6. så jeg ♂ og ♀ sammen.

Den stedlige skovfoged og en fængselsbetjent ved Fårhuslejren har også set Turteldueparret, hvorfor det vel må anses som højst sandsynlig, at den yngler på ovennævnte lokalitet.

VAGN LIENGAARD.

Little Tern (*Sterna albifrons* Pall.) breeding in its 7th year.

In my article "Capture of adult ground-nesting birds on the nest for ringing purposes" (Dansk Orn. For. Tidsskr. 40, 1946, p. 102—103) I mentioned the capture of a Little Tern (*Sterna albifrons* Pall.) when incubating its two eggs on June

2., 1945 at Makkum (Netherlands) wearing a ring with the inscription: Vogelwarte Helgoland 8370241. At that time I was unable to obtain particulars about this remarkable recovery.

Prof. DROST of the Vogelwarte Helgoland (now at Wilhelmshaven) informs me that this Little Tern was ringed as a nestling at Wangerooge, North Sea on July 2., 1938.

So this particular bird born on one of the East Frisian islands bred in its 7th year on the coast of the Ijsselmeer.

FR. HAVERSCHMIDT.

Grönsångare (*Phylloscopus sibilatrix* (Bechst.)) på Färöarna.

Under ett kort besök på Färöarna 1948 såg och hörde jag en grönsångare (*Phylloscopus sibilatrix*) i Klaksvig den 12. juni. Den höll till bland en samling oxlar i en trädgård i samhällets södra del. Den intensiva sången och uppträdandet i övrigt lämnade inte rum för tvivel om att det var en ensam, oparad och förflugen hane. Grönsångeren finns inte omnämnd tidigare bland de färöiska fåglarna.

Vidare kan nämnas, att lövsångere (*Phylloscopus trochilus acredula* (L.)) och trädgårdssångare (*Sylvia borin* (BODD.)) sjöngo i plantagen i Torshavn under tiden 6.-19. juni, och dessutom hördes en trädgårdssångere i Vestmanhavn den 15. juni.

NILS LINNMAN.

Gærdesmutte (*Troglodytes t. troglodytes* (L.)) ynglende i Rede af Landsvale (*Hirundo r. rustica* L.).

Ved et Besøg hos Dr. phil. E. TETENS NIELSEN i det insektbiologiske Laboratorium ved Tisvilde Hegn i Forsommeren 1947 fik jeg forevist en Svalerede, der var taget i Besiddelse af en Gærdesmutte. Dr. TETENS NIELSEN beretter derom følgende: "Reden, som var anbragt paa den ene Side af en Loftsbjælke i et lille Rum i et Udhus, der benyttet til Værksted, havde været i Brug aarligt siden 1943. Det første Aar kom Svalerne til Redestedet omkring Midten af Maj, medens de i de følgende Aar kom omkring 5. Maj. Ogsaa Iagttagelser af andre Landsvalereder ved Laboratoriet har givet det Indtryk, at Svaler, der vender tilbage til en Rede, kommer tidligere end saadanne, der paabegynder en ny Rede.

I Slutningen af April 1947 begyndte et Gærdesmuttepar at tage Reden i Besiddelse og lagde Æg deri. Det maa bemær-

kes, at det Vinteren igennem ved flere Lejligheder var blevet set, at Gærdesmutter holdt til i dette Rum, hvis Dør altid staar paa Klem. Det erindres ikke, om der blev foretaget nogen Tilbygning, men Reden forblev i hvert Fald skaalformet. Da Landsvaler, af hvis Opførsel det ligesom i de andre Aar syntes at fremgaa, at det var de tidligere Beboere, ankom omkring 5. Maj, forsøgte disse at tage Reden i Besiddelse, uden at det dog lykkedes. Efter faa Dages Forløb byggede de en ny Rede umiddelbart paa den anden Side Bjælken. Nogen Tid efter forsvandt Gærdesmutterne, og Ungerne fandtes døde. I 1948 har Landsvaler, antagelig de samme, udrug et Kuld i den nye Rede".¹⁾

AXEL M. HEMMINGSEN.

Ny koloni af Klyder (*Recurvirostra a. avosetta* L.).

Siden 1942 har jeg hvert aar observeret Klyder (*Recurvirostra a. avosetta*) paa Korevlen ud for Ellinge Lyng i den nordlige del af Sejrbugten og i det 2-300 m brede fladvand mellem stranden og revlen. Der saas første aar 4-5 par, men bestanden er nu gradvis steget til ikke under 20 par. Seks redefund paa revlen ved to ganske korte besøg i maj og juni iaar bekræfter, at Klyderne yngler paa denne lokalitet.

L. JACOBSEN.

Fløjlsandens (*Melanitta fusca* (L.)) Stemme nok en Gang.

Medens jeg opholdt mig paa Enø Overdrev den 14. September 1947, blev jeg ca. Kl. 10¹⁵ opmærksom paa en fjern Brusen, som forkyndte, at en større Flok Fugle hastigt nærmede sig. Straks efter observeredes højt over Dybsø ca. 100 Fugle, som jeg antog var Fløjlsand (*Melanitta fusca* (L.)). Da Fuglene passerede eller umiddelbart havde passeret mig, lod de deres Fløjtetoner høre, hvilket afslørede at det var Fløjlsand, som jeg saa. Det var nærmest vindstille, da Observationen blev gjort. Det er første Gang, at jeg har hørt Fløjlsandens Stemme under Trækket om Dagen. Jeg takker P. O. SWANBERG for den interessante Redegørelse i D. O. F. T. 42, 1948, p. 48 og udtrykker Haabet om, at Fløjlsandens Stemme maa blive Genstand for Opmærksomhed i Fremtiden.

ROY CORFIXSEN.

¹⁾ Om Gærdesmutter ynglende i Svalereder, se D. O. F. T. 26, 1932, p. 156; 30, 1936, p. 228; 34, 1940, p. 203. (Red.)